

nu v Slov. gorica. — V Zamučanih je izdihnil dušo Vesenjak Jakob, star okrog 40 let. — Počivajte v miru!

Smrt rodoljuba. Pred kratkim nas je zapustil naš rodoljub Ludovik Zadravec iz Huma pri Ormožu. Bil je v najlepši moški dobi, star 37 let. Pokojnik je bil vnet sodelavec pri naših društvih. V mladih letih je bil tudi v vinorejski soli in tako se je tamkaj izobrazil, da je kot prvo vrsten gospodar spravil svoje vinograde in kmetijo na prvo mesto. Kako je bil med znanci in prijatelji priljubljen, je pokazal njegov pogreb, katerega se je udeležilo ljudstvo iz sedmih župnij. Pred hišo žalosti mu je ormoški moški pevski zbor zapel žalostinko v slovo, nato pa se je sprevod pomikal k podružni cerkvi na Hum. Tam so se opravile mrtvaške molitve za pokojnika in nato se je sprevod pomikal na mirodvor Gospodov, na katerem je domači g. župnik v ganljivih besedah orisal pokojnikovo življenje. Poslovilne in zahvalne besede pa je govoril g. Velnar iz Ormoža. Dragi Ludovik, počivaj sladko — ženi, peterim otrokom in rodbini pa iskreno sožalje!

Najstarejši gasilec v Savinjski dolini umrl. V žalcu je umrl v izredni starosti 86 let Premik Franc, ki je bil še ustanovni član žalske gasilske čete in najstarejši gasilec v Savinjski dolini. Gasilci bodo ohranili zavednega narodnjaka in vrliga gasilca v častnem spominu!

Umrl je mlad fant. Iz Celja poročajo: Zelen list je porumenel in mnogo prezgodaj odpadel. Kakor jih toliko... Umrl je mlad fant! Poln kipecga življenja se je nedavno šele zavedel nevarne sladkorne bolezni, ki jo je dobil pri vojaki, vendar je še upal, upal. Ali zaman! Kruta smrt ga je iztrgala ljubeči mamici in sestram ter ga povedla na božje livade. Steblovnikovega Ladija ni več! Pogrešal ga bo Fantovski odsek, pogrešala ga bo SK Jugoslavija, oboja društva, pri kojih se je marljivo udeleževal. Žalujoci materi in sestri naše sožalje in tiha tolažba zopetnega svidenja nad zvezdami!

Tri ugledne osebe umrle v Braslovčah. Prve dni po božičnih praznikih so žalostno zadoneli zvonovi v braslovski in polzelski cerkvi ter naznanjali, da je umrla pri svoji hčerki-šolski upravitelji na Polzeli gospa Marjeta Rojnik, vdova po rajnem organistu Rojniku v Braslovčah. Rajna je bila dobra krščanska mati 14 otrokom, od katerih jih še živi deset, ki so vsi dobro preskrbljeni z različnimi službami širom naše domovine. Kako je bila rajna priljubljena, je pokazal njen pogreb 28. decembra v Braslovčah. — Naslednji dan smo spremljali k večnemu počitku

Marijo Tanjšek, por. Bošnjak, roj. Žohar, ki je po kratki bolezni mirno v Gospodu zaspala. — V St. Rupertu pri Braslovčah je pa umrl dne 3. januarja posestnik Ivan Cizej. Pokojnik je bil dolgo časa načelnik krajevnega šolskega odbora v Orli vasi in bivši član občinskega odbora v Braslovčah. Bil je zelo delaven član v mnogih gospodarskih društvih. Namesto venca na njegov grob so darovali šolski mladini v Orli vasi krajevni šolski odbor Oria vas 150 din, gg. Ivan in Karel Rojnik iz Slovenjgradca pa 100 din. — Vsem trem rajnim želimo, da bi jim bila zemlja lahka, svojcem pa naše sožalje!

Dolgoletna naročnica »Slov. gospodarja« umrla. V Krajncicah v župniji Sv. Jurij ob juž. žel. je umrla v starosti 68 let preužitkarica Rozman Marija, ki zapušča osem otrok, od katerih je sedem že preskrbljenih. Oblina udeležba pri pogrebu je dokazala občo priljubljenost blage rajne, ki je bila 32 let naročnica »Slov. gospodarja«. Blagopokojni svetila večna luč, preostalim naše sožalje!

85 letni gospodar preminul pri Sv. Rupertu nad Laskim. Ravno en teden pred Božičem je v Sv. Petru po dolgem trpljenju preminul 85 letni gospodar Bezgovšek Mihael. Mož je bil prava slovenska korenina v vsakem oziru: v mali koči je začel pred več kot 60 leti gospodariti, to se pravi garati in trpeti, kakor to zna le globokoverni naš slovenski človek. Pa si je ob strani vrle

žene in v krogu mnogoštevilne družine pripravil lepo imetje, da je vse otroke lepo oskrbel. Vri Miha pa je imel oko in srce tudi za vse potrebne okoliščane; mnogo je prispeval za cerkve, dobrodelne ustanove, za domače uboge. Ko je lani v spomladi obhajal v visoki starosti svojo biserno poroko, je še kot starček navdušeno nastopil za postavitev prosvetnega Slomšekovega doma v Sv. Rupertu in je prvi položil znaten dar na mizo za ta dom, ko so zadevo nekateri domači boljševiski zaslepljenci napadali. Dne 20. decembra smo vrlega moža spremlili v velikem sprevodu na njegovi zadnji poti. Počivaj v miru, blagi starček!

V stotem letu ga je pobrala smrt. Dne 20. junija bi bil dopolnil sto let preužitkar Kidrič Jakob. Prebival je v Mestinju v župniji Sladka gora. Izreden jubilar se je rodil 1840 pri Sv. Križu pri Rogški Slatini, od koder se je preselil z 28 letom v faro Sladka gora in je poročil Franco Jecl. Iz prvega zakona se mu je rodilo petero otrok, od katerih še živita v Ločah pri Poljčanah nad 70 let stara sin ter hči. Drugi zakon je sklenil radi potrebe na starost 30 let mlajšo Rozo Sinko. Rajni je še dobro pomnil tlako ter desetino. Na Sladki gori, kjer je bil šest let župan, se je dobro pomnil šestih gg. župnikov. Stara korenina Kidrič je bil trdno prepričan, da bo dočkal sto let, a ga je vzela smrt 2. januarja in je bil 4. januarja pokopan. Najbrž najstarejšemu štajercu svetila večna luč!

Dopisi

Črneče pri Dravogradu. Lani je bilo v naši fari 17 krstov, 9 deklic in 8 dečkov; umrlo je 9, pet žensk in štirje moški. Poročenih je bilo šest parov. Po številu smo torej zrasi za osem glav, v vseh točkah pa je zmagal ženski spol.

Sv. Križ nad Dravogradom. V lanskem letu je bilo v romarski cerkvi sv. Križa po 30 duhovniških darovanih 205 svetih maš, opravljenih 25 romarskih pridig in podeljenih 4500 sv. obhajil. Razen petkov imamo še 15 rednih letnih shodov, ki pa so bili preteklo leto vsi lepo obiskani. Vsem romarjem in prijateljem svetega Križa želimo srečno novo leto in do svidenja!

Sv. Daniel. Mi mnogo delamo, prav posebno pa še v drevesnici, ki je velikega pomena za naš kraj. V drevesnici imamo zasajenih 3565 divjakov, ki so pa že cepljeni. Ob straneh imamo zasajenih lepo število matičnih dreves, od katerih

bomo rezali cepiče. Od te drevesnice je odmerjen tudi majhen prostor za gozdno drevesnico. Pregledali smo precejšen del drevesnice, na katerem bomo spomladi sadili divjake. Ta drevesnica bo v veliko korist našemu kraju. Delavci bodo s svojim delom nekaj zaslužili, zraven pa se naučili pravilnega oskrbovanja sadnega drevja. Velike slabi nam dela cesta globača, ki pelje mimo Gornika skozi vas. Zarezana je že blizu 50 m globoko. V deževnem vremenu se trgajo veliki plazovi zemlje in drviyo vanjo. — V naši župniji se je rodilo 19, 10 fantkov in 9 deklic. Umrlo je 11, 5 moških in 6 žensk. Najstarejša je bila M. Trbovšek, 82 let. Poročilo se je pet parov.

Sp. Veličina pri Sv. Rupertu v Slov. gorica. Na osmini za rajno posestnico Marijo Babusek so nabrali pogrebci za novo lavantinsko bogoslovje 63 din. D. rovalcem: Bog plačaj!

Konjin povečava pri konjih apetit, jih vzdrži sveže in bistre ter preprečuje najpogostejše konjske bolezni, posebno katar 1 zavitek 10 din. Poštnina povzete za 1 ali 2 zavitka 6 din, od 3 zavitkov naprej 12 din.

MOSTIN

Mostna esenca Mostin za izdelovanje prvovrstne zdrave domače pijače. 1 steklenica za 150 litrov 20 din. Poštnina povzete za 1 ali 2 steklenici 15 din.

ljudi se je počasi polegel, tudi mestni zvon je utihnil, in ko so prišle iz mesta brizgalke, je bil ogenj že čisto podušen.

Sredi pogorišča je stal v mesečini Andro in si brisal znoj s čela, okoli njega pa tropa vaščanov, ki so ugibali, kako je ogenj izbruhnil.

Morda je kdo s pipo ali z lučjo hodil okoli sene? Toda kdo?

Krčma, v kateri so pili, je bila čisto na drugem koncu, pri hiši pa nočoj v nedeljo večer ni bilo nikogar drugega ko Martin in Mara sama; ta menda nista svojega lastnega sene zažgala.

In kako, da ogenj ni v hiši izbruhnil, ampak daleč od nje na kraju dvorišča?

Človek je to napravil, hudobnež, toda kdo?

Na vasi je vsakdo vsakogar poznal. Iz vasi ni mogel biti nihče, ker v Jelenju ni hiša daleč od hiše pa če zažgeš sosedov stog, lahko tudi tebi hiša izgori.

A tuj človek? Odkod? Saj so tudi cigani prestavili svoje šotore dalje in jih ni blizu.

Da, morala je biti človeška roka, po vsem so tako slutili. Morda ona hudobna roka, ki je Martinu uničila živino, skrivna roka hudobneža. O tem nihče ni dvomil, vsakemu se je Martin smilil, ali vsakogar je

prijemal tudi strah. Včasih se naide v kraju hudobnež pa uniči skrivaj, neusmiljenega srca v enem trenutku vse, kar je nabralo delo in trpljenje vsega življenja. Hudobna roka sega sem in tja, a ne moreš se braniti. Niti glave ne moreš položiti na vzglavje, niti oči ne moreš zapreti, srce ti trepeče, skrb te mori, ker misliš: danes tebi, jutri meni! Bog ve, ali ne bo tudi meni sredi temne noči zagorela streha nad glavo?

O, ko bi ga imeli v rokah, z rokami bi ga zadržali, pa kaj zadavili, raztrgali bi ga na drobne kose, kajti človek, ki zverina postane, se nima pravice imenovati človek.

Toda ugibanje je ugibanje, slutnja je bila nejasna, kakor je bila nejasna ta temna noč. Vaščani so bili kmalu na kraju svoje pameti. Žalostno pogorišče edino je bilo strašna resnica, jok nesrečnega dekleta edini odmev na prizorišču nesreče.

Martin je stopil k Andriju, korakal je trdno, mirno. Bil je bled ko zid, bil je trd kakor okostnjak, njegove oči so gledale nepremično predse. Prijel je mladeniča za roko in jo stisnil. Oko mu je zašlo na pogorišče in mu postalo motno kakor človeku, ki umira, potem ga je spet obrnil na Andrija.

Zavodnje. Dan pred božičnimi prazniki je bila na tukajšnji šoli božična obdaritev siromašnih otrok, ki je bila tako bogata, kakor še nikoli. V ta namen so nas podprli: tovarna usnja Woschnagg v Soštanju je darovala 500 din, banska uprava 200 din za čevlje, 3 m moškega, 5 m ženskega blaga in 14 m blaga za perilo, krajevni šolski odbor v Zavodnjem, občina Topolšica, g. župnik Rožman Janez, tovarna mila Zlatorog in tovarna čevljev Bata. Obdarovani so bili: štirje otroci so dobili čevlje, dva dečka blago za obleko, dva blago za hlače, 11 deklic blago za obleko in 21 otrok pa blago za perilo. Vsem darovalcem se v imenu ubogih otrok ter v imenu njihovih staršev najiskrenejše zahvaljuje — upraviteljstvo šole.

Sv. Marjeta niže Ptuja. Kakor smo že v adventu poročali, dobi ta teden kmetijsko-nadaljevalna šola konkurenco v obliki trimesečnega gospodinjkega tečaja. Prične se ta teden. Zato se obeta ta predpust tako malo gostij, ker se ženin in neveste še »solajo«. Nekateri manj resni zakonski kandidati, oziroma kandidatkinje pa se izgovarjajo in strašijo, češ da bo spomladi vojna. Ni posebno verjeten ta izgovor, a izgovor je pa le! — Obeta se nam dosti novih knjig v knjižnici Prosvetnega društva. Bi res bilo nujno potrebno, da bi se knjižnica izpopolnila z novimi knjigami in da bi se je šmarjetčani bolj pridno posluževali? Namesto da si kdo zavoljo čitanja slabega romana naroči malovreden časopis, je bolje, da se vpiše v Prosvetno društvo. Mu pride cenejše in ima na razpolago več in mnogo boljšega ter raznovrstnega berila. Pa poleg tega še podpira namesto slabega nedomačega časopisa naše domače društvo. — Igralci in igralki Fantovskega odseka in Dekliškega krožka so nas za Novo leto in sv. Tri kralje razveselili z lepo narodno igro »Miklova Zala«. Bila je obakrat polna dvorana.

Sv. Barbara v Halozah. Na Štefanovo smo imeli lepo obiskan občni zbor Sadjarske podružnice, kateri se je obhajal v znamenju desetletnice, katera se na zunaj zaznamuje s postavitvijo sadne sušilnice sestava Wetz-Podgoršek. Delovanje sušilnice je bilo sledeče: posušili smo 1127 les raznega sadja, kar znaša približno 22.540 kg. Ako bi bile dve peči, bi bili posušili še enkrat toliko. Podružnica ima še nekaj dolga, katerega upa z združenimi močmi polagoma odplačati. V teku prvega desetletja je odbor podružnice razdelil na tisoče sadnega drevja po znižani ceni, nabavljaj cepljeno trje za obnovo vinogradov, galico in razna sredstva za zatiranje škodljivcev na sadnem drevju. Članov je bilo 42 — upamo, da osta-

Ali si že obnovil naročnino?

nejo vsi zvesti. Pristopivši člani so si izvolili z izjemo dveh novih odbornikov stari odbor z novim tajnikom učiteljem g. Rajnerjem, ker je dosedanji odložil svoje mesto. Vsem oblastvom, ki so šla pri postavitvi sušilnice podružnici na roko, se odbor iskreno zahvaljuje za podpore.

Dojica, Lendava. G. Sep Gabrijela, hčerka našega upokojenega učitelja, ki je pred kratkim na zagrebški univerzi končala filozofske študije, je bila te dni nastavljena za učiteljico na meščanski šoli v Črnomlju. Častitamo! — Lep uspeh je s svojo slikarsko razstavo ob koncu preteklega meseca dosegel prekmurski rojak g. Albin Sagadin, doma iz Beltincev. Poleg številnega oblika je bilo odkupljenih tudi sedem njegovih slik. Želimo mu čimboljšega razvoja!

Turnišče. V sirotišnici Deteta Marijke je večje število revnih otrok, za katere oč. sestre skrbijo s pravo materinsko ljubeznijo. Ker pa nimajo dovolj gmočnih sredstev na razpolago, jim je delo precej oteženo, zato jim je dobrodošel vsak, tudi najmanjši dar. Posnemajte usmiljena srca, ki so za božične praznike darovala primerna darila, ter jim priskočite na pomoč tudi še drugi! — Pri nas so zadnje čase pridno na delu zopet kurji tatovi in so odnesli že mnogo perutnine. Ker perutnina izginja tudi od posestnikov v sredini vasi, zato upravičeno sumijo, da morajo biti kurji tatovi domačini. Upajmo, da jih bodo kmalu izsledili!

Vel. Dolenci. Kakor vsako leto, tako tudi letošnje je bila razdeljena božičnica med naše šolske otroke. Toplo se zahvaljujejo otroci osnovne šole vsem tistim, kateri so darila poslali, in obenem jim želijo srečno ter blagoslovljeno leto 1940!

Galicija. Zadnje nedeljo smo imeli po dolgem času spet shod. Zborovanje je bilo namenjeno širjenju dobrega tiska. Iz Celja je prišel g. urednik Rado Zakonjšek in nam je v lepih besedah podal misli o potrebi širjenja dobrega tiska, s katerim se najuspešneje borimo proti našim nasprotnikom. Zborovanje se je vršilo v župnijski dvorani ob številni udeležbi naših ljudi, ki so z zanimanjem poslušali izvajanja govornika. Priporočamo, da tudi drugod po deželi priredite slična zborovanja, ki naj postanejo manifestacije za naš katoliški tisk.

Galicija pri Celju. V preteklem letu je bilo v naši župniji, ki šteje okoli 1700 duš, sledeče gi-

banje: luč sveta jih je zagledalo 20, 10 fantkov in 10 deklic; umrlo je 15, od tega 8 moških in 7 žensk; poročenih je bilo 14 parov. V letu 1939 je število katoliškega časopisa naraslo za 30 izvodov, dočim se je število nasprotnega zmanjšalo za 15 izvodov, tako da »strašita« po fari samo še 2 »Jutra«, 1 »Večernik«, 1 »Slov. narod« in menda okrog 15 »Domovine«, toda sčasoma bomo še s temi pomedili; treba je samo nekoliko potrpljenja. — Prosvetno društvo tudi ni spalo. Vršili so se sestanki, igrale so se tri igre, razen tega pa se je naša mladina udeležila večjih taborov v bližnjih krajih. V gospodarskem oziru je bilo minulo leto še tudi dokaj dobro, posebno sadja smo imeli na pretek. Ob nastopu leta 1940 si voščimo vseppek, da bi bilo vsaj tako, kot je bilo minulo, če ne še boljše, zlasti pa prosimo Boga, da bi nas obvaroval vojne! Vsem cenj. bralcem »Slov. gospodarja« želi blagoslovljeno leto 1940 galski dopisnik Jože Podvršnik.

St. Ilj pri Velenju. V preteklem letu smo imeli več krasnih iger. Šolski otroci so pred Božičem vprizorili lepo igrice ter so bili obdarovani. Rodilo se je 14, umrlo pa 7, bilo je tudi nekaj porok. Malči Tajšek je dobila moža iz Vitanja; Anton Jelen, vrtnar in sadjar, je šel po nevesto na Kranjsko, v Podlipo pri Vrhniki, pesnico Marijo Brenčič. Poročil ju je g. stolni dekan ljubljanski dr. Kimovec. Anton Glušič je šel v Topolšico po nevesto Škrubovo Liziko. Naj jih vse življenje spremlja božji blagoslov!

Rogatec. (Božičnica.) V naši občini pridela večina kmetovalcev le toliko živeža, da jim zadostuje kvečjemu do pomladi. Da se preživijo do nove letine, morajo iskati zaslužkov. Delavci pa ostanejo baš sredi zime večkrat brez posla in zaslužka. Otroci prvih in drugih so slabo hranjeni in še pomanjkljiveje oblečeni. Krajevna Protituberkulozna liga je razdelila v decembru iz svojih sredstev 4500 din tukajšnjim šolam za nabavo mleka in kruha najslabotnejšim šolarjem ob času najhujšega pomanjkanja. Da bo omogočeno redno posečanje šole v zimi tudi najrevnejšim, so pa pokrenile tukajšnje štiri šole v skupnem sodelovanju z drugimi krajevnimi činitelji nabiralno akcijo za zimsko pomoč revnim šolarjem v občini Rogatec. Akcija je dosegla prav lep uspeh, in sicer 7192 din v gotovini ter nad 3000 din v blagu. Nabranih prispevkov so bili v prvi vrsti deležni šolarji najrevnejših predelov pri Sv. Roku in v Donački gori pa tudi pri Sv. Florjanu in v Rogatcu samem. Prejeli so čevlje, obleko in toplo perilo, kar jim je bilo razdeljeno na javnih božičnicah, ki so se v vseh štirih krajih vršile.

»Andro,« je rekel zamolklo, »hvala ti! Ti si mož, ti imaš dušo. Ko bi tebe ne bilo, bi danes ne imel več kam položiti glavo. Skrivna roka se je spravila nadme, Bog ve, čigava je. Bog ji odpusti! Božja roka ni. Kajti če sem tudi grešil, toliko hudega nisem zaslužil. Hvala ti!«

Andro je Martinu samo vtisnil roko, rekel ni nič. Bilo mu je, da bi se od žalosti vdrl v črno zemljo. Tudi drugi so molčali, volilnega veseljačenja so bili siti, strašni ogenj jim je ohladil razgrete glave. Med njimi je stal tudi berač, stiskal je zobe, ker se je bal, da bi mu ne ušel kak glas, da bi ga ne izdal kak vzdih. Poslušal je, kaj so govorili vaščani, kako so preklinjali začetnika vsega hudega, kako bi ga živega raztrgali. Poslušal je in prisluškoval. Oh, kako si je želel, da bi bil on namesto Martina, da bi bilo njemu vse pogorelo: hiša, hlev, vse — toda ne! Njemu ne more zgoreti hiša, saj je nima; njemu samo duša gori, samo duša. Ob vsaki kletvi mu je strepetalo srce, ob vsaki besedi se je stresel kakor šiba, pa vendar je stal tu prikovan kakor razbojnik, ki skrivaj gleda, kako mu tovariša obešajo. Ni on vrgel nesrečne iskre na Martinovo srečo, toda vedel je, da je Martina zadela zaradi njega nesreča, vedel je,

da je on vir vsega hudega. Čutil se je, kako more en sam človek biti vzrok tolikega zla, preklinjal je z vaščani hudobneža in, medtem ko je v duši tiho preklinjal sebe, se je zgubil s pogorišča.

Vsa vas je bila privrela na Martinovo nesrečo, še celo pijani župan — samo en človek ni prišel — pisar. Kje je? Več je pil danes kakor navadno, po sili je pil. Vlival je vase vino, kakor da je voda, drl se je v razposajeni družbi, kakor da je ob pamet. Včasih je odhitel pred krčmo, kjer so pri kresu rajali. Tudi sam je stopil v kolo. Skakal je ko nor, ščipnil je to, poljubil ono, baš je hotel tretji roko okoli pasa oviti, ko je nebo zažarelo, ko je usekal krik v nočno tišino: Pomagajte! Gori! Gori! V glavo mu je udarila kri, po vsem telesu ga je stresel mrz. Ustrašil se je, dvignil glavo, zatrepetal. Vse se je razbežalo, kakor kadar se jastreb zapodi med kokoši. Pisar je ostal zraven korteškega kresa sam. Plamen ga je obsijal, pisar se je ustrašil samega sebe, prestrašil se je bledega meseca, ki je z neba nanj zrl. Zvon iz mesta se je oglasil kakor da ga je kladivo udarilo po glavi!

* Korteš — plačani volilni agitatorji.

(Dalje sledi)

J A B L I N

za izdelovanje domače pljače brez dodatka pravega sadjevca. Zavitek za 50 litrov 20 din, s poštino 26 din.

R U M O L

esenca za izdelovanje rumna z domačo slivovko. Steklenica za 2 l rumna 8 din. Poština 6 din.

Drogerija KANC,
Maribor,
Slovenska ulica

Zaloga v Celju:
Trg. Loblner,
Kralja Petra cesta 17
Zaloga v Ptuj:
Drog. Skočir,
Slovenski trg 11

Inserirajte!

Akcijski odbor se v imenu revne dece zahvaljuje vsem dobrotnikom, ki so prispevali za zimsko pomoč.

Sv. Miklavž nad Laškimi. Ob koncu leta povedo, da smo imeli v minulem letu 20 rojstev, poročila sta se dva para, umrlo pa je osem ljudi.

Sv. Marjeta pri Rimskih toplicah. Zopet je leto za nami. Leto, v katerem so se godile v Evropi velike stvari. Vsi smo v upanju in nadi, da nam Bog priznase to strašno šibo — vojno. Vemo, da grmijo v Evropi topovi, mi jih pa še pomagamo podžigati. Niti ne zavedamo se kako! Čeprav ni naša fara ena tistih, da bi jo nasprotno časopisje prekosilo. Pa vendar so v naši fari šte-

vilne družine, h katerim prihaja nasprotno časopisje. Pa zopet naletim: samo radi romanov ga imam. Da, samo radi romanov! Pa ne pomislijo premnogi, da ravno v romanih se seje oni strup, ki razjeda počasi srca premnogh. Pa zopet: poleg našega »Slov. gospodarja« vidim na mizi še nasprotni list. Še celo s ponosom rečejo: saj imam »Domovino«! Zdaj ob novem letu bodi naš sklep: v katoliške hiše katoliški časopis! Kaj pomaga, če se borimo proti komunizmu, če pa podpiramo to, s čimer ga širijo. Naročnino, oglase, reklamacije sprejema za »Slov. gospodarja« in druge naše liste zastopnica: F. Gaberšek, Globoko, Rimske toplice.

Hočemo živeti kot Slovenci!

Tako se glasi slovesna izpoved koroških Slovencev, državljanov Velike Nemčije, podana na zborovanju Prosvetne zveze v Celovcu: hočemo tudi vnaprej ostati to, kar smo po krvi in jeziku, živeti hočemo svoje lastno duhovno in kulturno življenje. Organizacija tega življenja je v večjih rokah Prosvetne zveze, ki je imela v božičnih dneh svoj redni občni zbor v Celovcu. Pred občnim zborom je bil voditeljski tečaj, ki so se ga udeležili krajevni vodje kulturnega življenja slovenske družine. Namen tečaja je bil, dati prosvetnim krajevnim vodjem in delavcem smernice za bodoče, odgovornosti polno delo med slovenskim ljudstvom. Obenem so zastopniki slovenske prosvete na Koroškem manifestirali svojo zvestobo narodu, katerega pripadajo po krvi in duši, in državi, koje državljani so. Kakor poroča »Koroški Slovenec«, je bila udeležba nenavadno velika: moška in ženska mladina je zastopala prav vse kraje dežele, koder prebiva slovenska narodna družina; sivolasi narodni delavci se niso mogli načuditi številu in gorečnosti mladih prosvetnih delavcev, osrednji odbor pa je mogel z zadoščenjem ugotoviti strnjeno in disciplino zavednih koroških Slovencev.

Prosvetna prireditev se je začela s slovensko himno »Slovenec sem«. Notranjemu ministru dr. Fricku se je poslal v Berlin brzoglasni pozdrav z izrazom vdanosti in z željo, naj bi g. minister zajamčil slovenski narodni skupini svoboščine kulturnega delovanja. Občni zbor je vodil podpredsednik Zveze Janko Ogris, ki je ugotovil, da je od 35 v Zvezi včlanjenih društev navzočih 33 članic in da dosega število vseh zastopnikov nad 200 oseb, ter nato s krepkimi besedami podal nasvete in navodila za prosvetno delo v novem »Slovenskem kulturnem društvu« (kakor se zdaj imenuje Prosvetna zveza). Zvezin tajnik g. Vinko Zwitter je priporočal zastopnikom koroškega slovenstva: Varujmo slovensko dostojanstvo! Kulturno pravo koroških Slovencev je zasidrano v njihovi tisočletni zgodovini, ki je polna dokazov slovenske narodne volje. Svojemu narodnemu dostojanstvu je koroški Slovenec dolžan, da ostane varuh prebogatega kulturno-zgodovinskega izročila, v katerem je ukoreninjena njegova slovenska zavest. Svojo državljansko zvestobo izvajajo koroški Slovenci zvesto in natanko v dejanstvu, naposled s stoddostnim odzivom slovenskih fantov in mož k vojaškemu službovanju. Kar se tiče razmerja države do

Slovencev, je treba ugotoviti te sončne strani: Naša kulturna in gospodarska samopomoč je dovoljena, s potrditvijo pravil je slovenska prosveta dovoljena, bližnja bodočnost pa bo dokazala, v koliko je kulturna samopomoč mogoča tudi v praksi. So pa tudi senčna dejstva: Osnovno šolstvo je izključno nemško. Predsednik Pro-

svetne zveze je izza leta dni službeno premeščen na Predarlško, bivši podpredsednik mora bivati izven Koroške. Na izjavo posameznikov za slovensko narodnost odgovarjajo uradni in neuradni krogi z očitki o politični nezanesljivosti. Zavednim Slovincem socialne ugodnosti odtegujejo, otroške doklade odvzemajo, čeprav štejejo prizadete družine včasih do 12 in še več otrok. Slovensko narodno zavest istovetijo s politično nezanesljivostjo, zato Slovenci ne morejo biti občinski odborniki niti občinski tajniki. Slovincem je mestoma onemogočen nakup nepremičnin, slovenske kmetije radi slovenstva ne morejo postati dedne kmetije. Vse svoje duhovne in gmotne sile hočemo odslej še v večji meri posvetiti narodno-kulturni samopomoči. Na zborovanju je bil viharo pozdravljen med šolskim letom službeno odsotni predsednik Prosvetne zveze g. prof. dr. Joško Tišler, ki je spregovoril vzpodbudne besede. Slovensko prosvetno prireditev je zaključila prelepa narodna pesem »N'mav čriez jizaro«, ki je izzvenela v svečano prisego slovenstvu in slovenskemu kulturnemu življenju.

Spremembe davčnega in taksnega zakona

Za Božič so bile razglašene uredbe o spremembah davčnega in taksnega zakona. Ker so nekatera določila teh uredb tudi za naše podeželsko prebivalstvo zelo važna, hočemo čitatelje »Slov. gospodarja« na posebno važna določila opozoriti in jih pojasniti.

Novi davčni predpisi posebno ščitijo mala posestva, ugodna so za srednje velike kmetije in male obrtnike, dočim velike kmetije poleg veletrgovcev, tovarnarjev in ostalih bogatejših slojev močnejše obdavčijo.

1. Mala posestva, to so zemljišča onih kmetovalcev, ki so obdavčeni edino le z zemljiškim davkom, če katastralni čisti dohodek celokupnega njihovega zemljišča, ležečega na področju ene davčne uprave, ne presega 1000 din, so od 1. januarja 1940 dalje prosta zemljiškega davka in doklad. Le občinske doklade se tem malim posestvom smejo predpisati, toda ne višje, kot so bile v letu 1939. Lastnikom teh malih posestev se nadalje uradoma, to je brez njihove prošnje, odpisejo vsi zaostanki na davkih, taksah (desetku), kaznih za davčne in taksne prestopke, ki so obstojali ob koncu leta 1939. Že vplačani zneski pa se ne vračajo.

2. Važna je nadalje uredba, po kateri sme finančni minister na prošnjo prizadetih oseb odpisati zaostanke, ki so obstojali ob koncu leta 1937 na davkih, taksah, kaznih za davčne in taksne prestopke, če bi izterjava teh zaostankov mogla povzročiti gospodarsko propast teh dolžnikov. Toda pri davkih vse to le pod pogojem, da so ti zaostanki večji od enoletnega davčnega predpisa, ki je bil predpisan v letu 1938.

Take prošnje je treba vložiti do 23. marca 1940 po navodilih, ki so jih prejela županstva te dni od davčnih uprav.

Prošnje kmetovalcev, malih obrtnikov (pavšaliranje) in onih davkoplačevalcev, katerim v letu 1938 predpisani državni davek ni presegal vsote 200 din, so kolka proste. Prav tako tudi priloge.

3. Mali obrtniki morajo po novih predpisih do 31. januarja vsakega leta sporočiti davčni upravi število zaposlenih pomočnikov. Nadalje morajo tudi javiti davčni upravi vsako povečanje števila pomočnikov med letom, in sicer v teku 15 dni po izvršeni spremembi, drugače so kaznovani z 200 do 5000 din. Poleg kazni pa izgube še pravico obdavčenja s pavšalnim davkom in so obdavčeni po dosedanjem načinu po oceni davčnega odbora. Pavšalni davek znaša za deželo letno 80 din, če delajo sami brez pomočnika, 150 din, če delajo z enim pomočnikom, in 240 din, če delajo z dvema pomočnikoma.

4. Izredni narodno-obrambni doprinos je za male davkoplačevalce znižan, za velike pa občutno zvišan in je določen od 10% do 60% davčnega predpisa.

5. Novi predpisi v taksnem zakonu so poostreni. Najvažnejše spremembe so:

a) Poviša se taksa od prenosa nepremičnin (desetek) od sedanjih 4% na 6% prometne vrednosti, tako da znaša sedaj prenosna taksa skupaj z 2% banovinsko takso celih 8% prometne vrednosti. Pri premičninah se prenosna taksa poveča od sedanjega 1% na 2% prometne vrednosti.

b) Taksa od najemnih pogodb se poveča na dvojni znesek dosedanje takse. To velja le za nove najemne pogodbe, dočim za pogodbe, sklenjene še pred 23. decembrom 1939, veljajo prejšnje takse.

c) Darilne in zapuščinske takse so se tudi nekoliko zvišale, in sicer za pol odstotka pri manjših in za do 3% pri večjih zneskih. Dosedaj so otroci in vnuki plačevali enako visoke darilne in dedne takse, dočim bodo po novem morali vnuki plačevati pri manjših darilih in dednih deležih, to je do 100.000 din vrednosti, za pol odstotka večje takse, pri vrednostih nad 100 tisoč dinarjev pa bodo morali vnuki plačevati 1% višjo takso kot pa otroci.